

Narodowy Instytut Leków: Jak przechowywać leki? Porady dla pacjentów.

Odpowiednie warunki przechowywania produktów leczniczych umożliwiają zapewnienie ich bezpieczeństwa, jakości i skuteczności. Hurtownie i apteki mają obowiązek magazynować oraz transportować leki w prawidłowej temperaturze otoczenia oraz w określonej wilgotności powietrza, które zostały ustalone przez producenta na podstawie wykonanych badań stabilności. Wymóg ten dotyczy również użytkowników leków, czyli personel medyczny i samych pacjentów.

Podczas upałów powinniśmy zwrócić uwagę na warunki, w jakich przechowujemy leki w domowej apteczce.

Podstawową kwestią dla prawidłowego przechowywania leków jest obowiązek sprawdzenia w ulotce informacyjnej zalecanych warunków przechowywania. W przypadku niektórych leków produkt przed pierwszym otwarciem przechowuje się w innych warunkach niż lek otwarty (np. produkt przed otwarciem przechowuje się w temp. pokojowej, a po otwarciu w lodówce; lub odwrotnie). Ponadto, część leków można przechowywać poza lodówką jedynie przez ograniczony czas od wyjęcia z lodówki lub od wydania leku z apteki. Przykładem jest ampułkostrzykawka z adrenaliną, którą można przechowywać w temp. 25°C przez 6 miesięcy lub systemy terapeutyczne dopochwowe i niektóre leki wziewne. W takich przypadkach farmaceuta podczas wydawania leku powinien na opakowaniu zewnętrznym umieścić datę wydania leku lub pacjent może zrobić to samodzielnie.

Należy pamiętać, aby zawsze przechowywać leki w oryginalnych opakowaniach, które pełnią także funkcję ochronną przed światłem.

Wśród leków, które zazwyczaj należy przechowywać w lodówce można wymienić m.in.

- Zawiesiny z antybiotykami – w lodówce 2-8 °C, oprócz klarytromycyny – w temp. pokojowej;
- Preparaty z nystatyną (do pędzlowania, globulki)
- Niektóre krople do oczu
- Niektóre maści i kremy
- Insuliny - po umieszczeniu wkładu w penie przez ograniczony czas (28-30 dni) przechowuje się temp. pokojowej – warto zapisać datę włożenia wkładu do pena
- Szczepionki
- Probiotyki
- Niektóre czopki i globulki

Wymóg przechowywania produktu w lodówce może wynikać zarówno z natury substancji czynnej, jak i z samej postaci leku.

Ważną kwestią podczas stosowania leków są właściwości fotouczulające i fototoksyczne substancji czynnych. Podczas farmakoterapii, a także często w krótkim okresie czasu po jej zakończeniu, w wyniku ekspozycji na promieniowanie słoneczne i w solarium mogą pojawiać się przebarwienia na skórze oraz reakcje alergiczne np. wysypka. Dotyczy to zarówno leków doustnych (np. tetracykliny, doksycykliny, ciprofloksacyny, doustnej antykoncepcji, leków przeciwbólowych z grupy NLPZ, niektórych leków stosowanych przy nadciśnieniu, części leków neurologicznych, przeciwcukrzycowych, przeciwhistaminowe, a także niektórych leków roślinnych), ale również produktów stosowanych miejscowo np. żelów z NLPZ (np. zawierających ketoprofen), niektórych maści i kremów stosowanych w leczeniu trądziku (np. zawierających nadtlenek benzoilu). Należy pamiętać, aby podczas stosowania leków z

powyższych grup unikać promieni słonecznych stosując odzież ochronną oraz preparaty z wysokim wskaźnikiem ochrony SPF.

Podstawowe zalecenia dotyczące prawidłowego przechowywania leków przez pacjentów:

- Podczas podróży leki wymagające przechowywania w lodówce należy transportować w torbie termoizolacyjnej i możliwie jak najszybciej umieścić je z powrotem w temp. 2-8°C
- Należy unikać skrajnych warunków przechowywania leków - bardzo wysokiej i bardzo niskiej temp, silnego nasłonecznienia, wysokiej wilgotności. Należy unikać pozostawiania leków na parapetach, w pobliżu okien, kuchenek, kaloryferów itp.
- Żadnych leków, bez względu na porę roku nie należy przechowywać w samochodzie.
- Z uwagi na dużą wilgotność powietrza oraz wahania temperatur, domowa apteczka nie powinna znajdować się w łazience ani w kuchni.
- Przechowując leki w lodówce najlepiej umieścić je na środkowej półce, z daleka od ścianek lodówki (ryzyko zamrożenia), nie w bezpośrednim sąsiedztwie żywności. Nie powinno się umieszczać leków na drzwiach lodówki, gdzie występują największe wahania temperatury.
- Nie należy usuwać wkładu ze środkiem wchłaniającym wilgoć – takie zabezpieczenie często posiadają tabletki musujące.

Za każdym razem, gdy zaniepokoi nas wygląd leku tj. pojawienie się przebarwień, uszkodzenie tabletek, obecność kryształów we wkładzie z insuliną, trudność z otrzymanie jednorodnej zawiesiny, nieoczekiwane zmętnienie roztworu – należy skontaktować się z farmaceutą lub lekarzem.

Jednocześnie należy pamiętać, że na przykre skutki upałów szczególnie narażone są osoby przewlekle chore, w tym cierpiące na choroby układu sercowo-naczyniowego oraz w szczególności osoby starsze i małe dzieci. Osoby te powinny unikać przebywania na słońcu podczas upałów, odpowiednio nawodniać organizm, odpoczywać i unikać zwiększonego wysiłku fizycznego.

mgr farm. Alicja Cwojdzińska, Narodowy Instytut Leków